

Motion till riksdagen 2025/26:4019

av Anders Ygeman m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:195 Förbättrat stöd i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelsen i skollagens syftesparagraf om att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt ska kvarstå i sin nuvarande form, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att förändringarna i regelverket åtföljs av tillräcklig finansiering och resurser, så att stödet till elever kan förbättras i praktiken och inte stannar vid administrativa förändringar, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffandet av garantin för tidiga stödinsatser och extra anpassningar ska följas noga, så att elevers behov av stöd fortsatt kan identifieras och tillgodoses i tid, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformerna ska följas upp med fokus på elevers faktiska tillgång till stöd samt att huvudmän ges förutsättningar att säkerställa tillräcklig lärartäthet och specialpedagogisk kompetens, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda och återkomma med förslag om stärkt individuellt stöd inom komvux och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen gick till val på att ta tag i problemen i svensk skola. Men i stället för att renovera ett skolsystem som präglas av växande ojämlikhet har mandatperioden blivit fyra förlorade år för svensk skola. Samtidigt som klassrum är överfulla, lärare pressas

och elever inte får det stöd de behöver har regeringen prioriterat skattesänkningar för höginkomsttagare i stället för investeringar i skolan.

Löftena om att ta itu med marknadsskolan har inte infriats. Vinstjakten tillåts fortsätta, samtidigt som det som utlovades blivit utredningar som redan samlar damm. Under tiden fortsätter resurser att läcka från skolan och skillnaderna mellan elever att öka.

Svensk skola behöver en ny riktning. Socialdemokraterna vill ta tillbaka kontrollen över skolan. Skolans pengar ska gå till fler lärare, mindre klasser och bättre stöd till varje elev – inte till vinster. Alla barn ska mötas av höga förväntningar och få den hjälp de behöver för att lyckas. Läraren ska vara klassrummets självklara chef. För att det ska vara möjligt måste läraren också ges rätt förutsättningar, med tid, arbetsro och stöd i sitt uppdrag.

Regeringens proposition syftar till att förbättra stödet till elever i skolan. Ambitionen att fler elever ska få stöd i tid är viktig. Men för många elever, inte minst elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, är problemet i dag inte brist på system, utan brist på resurser, kompetens och kontinuitet.

Elever som behöver stöd möter i dag ofta en skola där tiden inte räcker till, där elevhälsan är underbemannad och där lärare saknar förutsättningar att anpassa undervisningen. För elever med NPF kan rätt stöd i rätt tid vara helt avgörande. När stödet brister riskerar konsekvenserna att bli allvarliga – ökade kunskapsluckor, psykisk ohälsa, skolfrånvaro och i förlängningen att elever helt tappat fästet i skolan.

Det är därför avgörande att skolan har tillräckliga resurser och rätt kompetens. Fler speciallärare och specialpedagoger, en utbyggd elevhälsa och bättre möjligheter till anpassade lärmiljöer är centrala delar för att alla elever ska kunna lyckas. För vissa elever krävs också mer omfattande och specialiserade insatser, till exempel i resursskolor.

Att avskaffa garantin för tidiga stödinsatser och extra anpassningar innebär inte att elevernas behov av stöd försvinner. Det är därför viktigt att förändringen följs noggrant. Samtidigt finns en risk att förändringen sker för snabbt och utan tillräcklig analys av konsekvenserna. Tidiga och flexibla insatser är ofta avgörande för att elever ska klara sin skolgång, och det behöver säkerställas att elevers behov fortsatt kan identifieras och mötas i tid även i ett nytt system.

De föreslagna standardiserade testerna kan vara ett komplement, men de kan inte ersätta lärarens professionella bedömning eller det löpande arbetet i klassrummet. Det finns en risk att fokus flyttas från undervisning och relationer till mätning och administration. Det finns också en tydlig risk att man byter en byråkrati mot en annan. Nya system för tester, uppföljning och dokumentation kräver tid och resurser och riskerar att ta kraft från undervisningen i stället för att stärka den.

Det finns också en risk att förändringarna leder till ökad utsortering av elever, till exempel genom fler placeringar i mindre undervisningsgrupper, i stället för att undervisningen anpassas inom den ordinarie verksamheten. Om reformen inte följs av ökade resurser riskerar den att förstärka skillnader snarare än minska dem.

Att bestämmelsen i skollagens syftesparagraf om att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt föreslås tas bort är problematiskt. Den är en grundläggande princip för en jämlik kunskapsskola och bör ligga fast.

Propositionen innehåller delar som går i rätt riktning, till exempel tidigare utredning av behov av särskilt stöd. Men utan fler lärare, stärkt elevhälsa och ökad tillgång till specialpedagogisk kompetens riskerar dessa ambitioner att inte få genomslag i praktiken. Många av förändringarna handlar i grunden om att ersätta ett system med ett annat, medan verkligheten i klassrummen riskerar att förbli densamma om inte resurserna ökar.

Det behövs också bättre förutsättningar för elever med omfattande behov av stöd, till exempel genom fler resursskolor och mer specialiserade insatser. Skolan måste kunna möta alla elever – inte bara de som passar in i en standardmodell.

En särskilt viktig fråga gäller komvux. I dag är detta den enda skolform där elever saknar en tydlig rätt till stöd. Det är inte rimligt. Möjligheten att utbilda sig senare i livet är avgörande – inte minst för dem som tidigare inte fått det stöd de behövt i skolan.

Sammantaget riskerar reformen att stanna vid förändringar i regelverk. Utan tillräcklig finansiering och förstärkningar i verksamheten finns en uppenbar risk att förbättrat stöd till elever blir en teoretisk möjlighet snarare än en verklig förändring. För att verkligen förbättra stödet i skolan krävs ett tydligt fokus på resurser, kompetens och elevernas faktiska behov. Alla elever ska få rätt stöd i rätt tid – inte i teorin, utan i praktiken.

Anders Ygeman (S)

Linus Sköld (S)

Mats Wiking (S)

Robert Olesen (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Rose-Marie Carlsson (S)

Niklas Sigvardsson (S)